

Mark Twain (30 listopada 1835 w osadzie Florida, stan Missouri - 21 kwietnia 1910 w Redding, stan Connecticut)

*Tego pisarza z osady Florida
co raz to w życiu dopadała bida,
na Mississippi
pożył jak hippie,
w pisaniu każde przeżycie się przyda.*

(ebs)

Mark Twain - amerykański pisarz pochodzenia szkockiego, satyryk, humorysta, wolnomularz. Do jego najbardziej znanych powieści należą "Przygody Tomka Sawyera" (1876), oraz "Przygody Hucka" (1884). Pisarz William Faulkner nazwał Twaina "ojcem amerykańskiej literatury".

Mark Twain urodził się jako Samuel Langhorne Clemens 30 listopada 1835 w osadzie Florida, Monroe, stan Missouri. W roku 1840, gdy miał 5 lat, jego rodzina przeniosła się do innej małej miejscowości - Hannibal. W wieku dwunastu lat z powodu śmierci ojca musiał przerwać naukę i rozpocząć pracę zarobkową. Początkowo był chłopcem na posyłki w drukarni, później kształcił się na zecera.

Następnie uzyskał uprawnienia pilota parostatków pływających na Missisipi. Opisał to później w autobiograficznej powieści "Życie na Missisipi". Uważa się, że jego pseudonim artystyczny pochodzi z tego okresu - w żargonie pilotów parowców rzecznych "mark twain" oznacza "zaznacz dwa (sążnie głębokości)".

Następnie przeprowadził się na Zachód. Przez pewien czas pracował w kopalniach srebra w Nevadzie, a następnie jako poszukiwacz złota w Kalifornii. W tym okresie pobytu na zachodnim wybrzeżu zaczął, początkowo nieregularnie, pracować jako dziennikarz.

W 1867 Twain został zaangażowany jako reporter i korespondent przy grupie amerykańskich turystów odbywających podróż do Europy na pokładzie statku *Miasto Kwaków*. Jego udział w wyprawie finansowany był przez gazety Alta California oraz New York Tribune. Twain opisał podróż w książce "Prostaczkowie za granicą" ("The Innocents Abroad", 1869).

Przez następnych parę lat Mark Twain wiele podróżował, głównie jako prelegent w różnych częściach Stanów Zjednoczonych. W 1870 ożenił się z Olivią Langdon, osiedlił się w północno-wschodniej części kraju - początkowo w Buffalo, później w Hartford, w stanie Connecticut. W tym czasie okrzepł jako literat i rozpoczął następną część swojej kariery.

W autobiograficznej powieści "Pod gołym niebem" ("Roughing It", 1872) opisał twardy, surowy los osadników oraz panoramę Ameryki od St. Louis, przez Nevadę, Kalifornię aż po Hawaje. W książce "Włóczęga za granicą" ("A Tramp Abroad", 1880) zawarł swoje przeżycia z drugiej podróży do Europy, podczas której zwiedził Niemcy, Szwajcarię i Włochy.

Pierwszą powieść "Pozłacany wiek" ("The Gilded Age", 1873) Twain napisał wspólnie z Ch. D. Warrenem.

W skład cyklu o nazwie "Epos rzeki Missisipi", napisanego w okresie 1876-1882, weszły: "Przygody Tomka Sawyera" ("The Adventures of Tom Sawyer" i "Przygody Hucka Finna" ("The Adventures of Huckelberry Finn"), oraz autobiograficzne "Życie na Missisipi". Twain przedstawił w tych dziełach obraz Ameryki drugiej połowy XIX

wieku.

Dwa utwory - "Książę i żebrak" ("The Prince and the Pauper", 1882) oraz "Jankes na dworze króla Artura" ("A Connecticut Yankee In King Arthur's Court", 1889) - rozgrywają się w Anglii. Pierwszy to historyczna powieść dla młodzieży, o zamianie ról bliźniaczo podobnych chłopców z przeciwstawnych biegunów drabiny społecznej. Druga powieść to satyra na zakorzenione mity europejskiej poezji średniowiecznej oraz podwaliny ustroju społecznego krajów zachodniej Europy.

Mark Twain pisał także (zwłaszcza po 1897) coraz więcej małych form, w których krytykował amerykańską rzeczywistość. Z tego okresu pochodzą satyry antymieszczkańskie, takie jak "Człowiek, który zdemoralizował Hadleyburg" ("The Man Who Corrupted Hadleyburg", 1899) czy "Tajemniczy przybysz" ("The Mysterious Stranger", 1916). W 1904 Twain zarzucił Teodorowi Rooseveltowi, że wygrał wybory skutkiem przekupstwa.

W 1893 zbankrutowało przedsiębiorstwo wydawnicze, w które Twain zainwestował 200 tys. dolarów. Pisarz popadł w poważne tarapaty finansowe. W tej sytuacji wyruszył w długie tury objazdowych odczytów w USA i Europie, które cieszyły się olbrzymim powodzeniem, zapewniając spłatę długów oraz zgromadzenie nowej fortuny.

W roku 1898 w jednym ze swoich opowiadań dał obraz pracy nauczycielskiej kolegi - Jana Szczepanika i perypetii związanych z porzuceniem pracy pedagogicznej na rzecz wynalazków. Podczas pobytu w Wiedniu pisarz odwiedził Szczepanika i zapisał w swoim dzienniku treść rozmów z wynalazcą. Posłużyły one następnie jako fabuła dwóch utworów: "The Austrian Edison Keeping School Again" (1898) oraz "From the London Times of 1904".

Zmarł 21 kwietnia 1910 w Redding, w stanie Connecticut - na zawał serca kilka miesięcy po śmierci swojej córki.

<https://www.youtube.com/watch?v=imLJ59ppfmY>

"Człowiek, który nie czyta książek, nie ma żadnej przewagi nad tym, który nie potrafi czytać".